

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 14-04/04

« 10 » 04 2018р.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

01033, м Київ, вул. Жилянська, 14

Суб'єкти права на конституційне подання

54 народних депутатів України
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: shpenov.dmytro@rada.gov.ua
тел.: (044) 255-35-36,

**Уповноважені представники суб'єкта
конституційного подання за дорученням
народні депутати України:**

Шпенів Дмитро Юрійович
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: shpenov.dmytro@rada.gov.ua
тел.: (044) 255-35-36,

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

**щодо відповідності Конституції України (конституційності)
пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону
України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу
України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу
адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»
(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)**

3 жовтня 2017 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 2147-VIII , текст якого було офіційно

оприлюдненої у газеті «Голос України» від 28.11.2017 № 221-222 , Відомості Верховної Ради України від 01.12.2017 р., № 48, стор. 5, стаття 436; Урядовий кур'єр від 07.12.2017 № 231; Офіційний вісник України від 08.12.2017 р., № 96 (надалі – Закон).

Закон № 2147-VIII набрав чинності 15 грудня 2017р.

Відповідно до статей 147, 150, 152 Конституції України, пункту 1 частини 1 статті 7, статей 50-52, 54, Закону України «Про Конституційний Суд України» суб'єкт права на конституційне подання – ___ народних депутатів України – звертається до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 2147-VIII, а саме щодо відповідності пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України № 2147-VIII статтям 6, 8, 19, 21, 24, 58, 63, 83, 84, 89, 91 Конституції України.

Відповідно до статті 147 Конституції України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цією Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до цієї Конституції.

Статтею 150 Основного Закону України визначено повноваження Конституційного Суду України, до яких, зокрема, належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України та інших правових актів Верховної Ради України.

Відповідно до частини першої статті 152 Конституції України закони та інші акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають

Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що окремі положення (пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4) Закону № 2147-VIII не відповідають Конституції України, оскільки суперечать статтям 21, 24, 58, 63 Конституції України, а також його проект було розглянуто та ухвалено Верховною Радою України з порушенням встановленої Конституцією України процедури, та з перевищенням конституційних повноважень при його прийнятті, у зв'язку з чим додатково були порушені ст.6, 8, 19, 83, 84, 89, 91 Конституції, з огляду на таке.

По-перше, була порушена процедура прийняття закону № 2147-VIII, чим були порушені вимоги статей 6, 8, 19, 83, 84, 89, 91 Конституції України щодо процедури розгляду проекту Закону щодо недотримання процедури попереднього розгляду проектів законів України.

Статтею 6 Конституції України встановлено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Згідно частини першої та другої статті 8 Основного Закону України, В Україні визнається і діє принцип верховенства права, Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини 5 статті 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Конституція України в статті 84 встановлює, що рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування. Голосування на засіданнях Верховної Ради України здійснюється народним депутатом України особисто.

Згідно з частиною 1 статті 89 Конституції України Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Відповідно до статті 91 Конституції України Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти більшістю від її конституційного складу, крім випадків, передбачених цією Конституцією.

При прийнятті проекту закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» реєстраційний №6232 (зарєєстрований 23.03.2017р) відбулися наступні порушення.

Народні депутати проголосували за один варіант законопроекту, а для підписання Головою Верховної Ради подали інший, чим були порушені статті 6, 8, 19, 83, 89, 91 Конституції України.

Відповідно до рішення Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя щодо розгляду Верховною Радою України проекту Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу

України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (реєстраційний №6232 від 23 березня 2017 року) на своєму засіданні 03 жовтня 2017 року за дорученням Голови Верховної Ради України Комітет додатково розглянув проект 6232. У вищезазначеному рішенні Комітету зазначено, що під час розгляду Верховною Радою України у другому читанні підготовленого Комітетом законопроекту, народні депутати висловили низку зауважень та застережень, які потребують додаткового опрацювання. Комітет рекомендує повернутися до врахованих Комітетом, але поставлених на підтвердження і не підтриманих Верховною Радою України, таких поправок:

- 1) до розділу I Законопроекту (Господарського процесуального кодексу України): 191, 297, 532, 771, 832, 936, 1189;
- 2) до розділу II Законопроекту (Цивільного процесуального кодексу України): 1018,1019;
- 3) до розділу III законопроекту (кодексу адміністративного судочинства України): 396, 861;
- 4) до Розділу IV Законопроекту (Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів): 156, 173, 241, 252, 278, 281, 297, 354, 375, 456, 542, 543, 549, 559, 595, 109 з обов'язковим врахуванням:

- абзац другий частини першої статті 219 КПК викласти в такій редакції:

«Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить:

1) шість місяців - у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;

2) дванадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості;

3) вісімнадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину.»;

- частини першу статті 294 КПК викласти в такій редакції: «1. Якщо досудове розслідування злочину або кримінального проступку до моменту повідомлення особі про підозру неможливо закінчити у строк, зазначений в абзаці другому частини першої статті 219 цього Кодексу, вказаний строк може бути неодноразово продовжений слідчим суддею за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором, на строк, встановлений пунктами 1-3 частини другої статті 219 цього Кодексу»;

- пункт 9 частини першої статті 303 КПК викласти в такій редакції «9) повідомлення слідчого, прокурора про підозру після спливу одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше закриття прокурором кримінального провадження або звернення до суду із обвинувальним актом - підозрюваним, його захисником чи законним представником»

5) до розділів V і VI Законопроекту (Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів): 34, 36, 40, 42, 48.

Також на сторінці 4 рішення Комітету щодо розгляду Верховною Радою України проекту №6232 зазначено, що Комітет наполегливо рекомендує

проводити голосування щодо прийняття в цілому законопроекту одночасно з врахуванням вимог Постанови №2101-VIII.

Довідково: суть Постанови №2101-VIII полягає в тому, що Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя доручається виокремити у структурі законопроекту окремими розділами: проект Господарського процесуального кодексу України, проект Цивільного процесуального кодексу України, проект Кодексу адміністративного судочинства України, проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та доповнити зазначені розділи відповідними прикінцевими та перехідними положеннями.

Далі в рішенні Комітету щодо розгляду Верховною Радою України проекту №6232 зазначено, що зокрема Комітет рекомендує доповнити Розділ 4 – внесення змін до деяких законодавчих актів параграфами 2 і 3 у попередньо запропонованій Комітетом редакції (поправка 547) із зазначенням, що підпункти 10-1-10-20, 26-2 пункту 7 параграфу 1 (зміни до КПК України, передбачені поправками 109, 173) вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін.

Варто зауважити, що поправка 547 в порівняльній таблиці до другого читання щодо законопроекту №6232 не містила уточнень стосовно особливого прядку введення в дію підпункти 10-1-10-20, 26-2 пункту 7 параграфу . Крім того в день голосування 3 жовтня 2017 року рішення Комітету щодо розгляду Верховною Радою України проекту №6232 не роздавалися депутатам. Про що є

підтвердження в стенограмі пленарного засідання Верховної Ради України від 3 жовтня 2017 року.

Оскільки, відповідно до частини 1 статті 55 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» пленарне засідання Верховної Ради стенографується. Ведення стенограми, видання стенографічного бюлетеня пленарного засідання Верховної Ради здійснює Апарат Верховної Ради. Стенограма і стенографічний бюлетень пленарного засідання Верховної Ради **мають повністю відображати хід обговорень, результати голосування проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради і прийняті рішення, у тому числі процедурні.** Вони повинні містити інформацію про номер, день, час, місце проведення та порядок денний пленарного засідання, а також прізвище головуєчого на пленарному засіданні. Отже стенограма має повністю відображати суть прийнятого рішення Верховної Ради України.

В стенограмі пленарного засідання Верховної Ради України від 3 жовтня 2017 року наступні слова Головуючого підтверджують, що рішення Комітету щодо додаткового розгляду Верховною Радою України проекту №6232 не роздавалися депутатам і його зміст не був належним чином доведений до відома депутатів:

«13:08:35

За-78

Рішення не прийняте.

Таким чином, шановні колеги, ми завершили трьохтижнєве обговорення проекту Закону 6232. Це важливий момент, це найдовший законопроект в історії українського парламенту, а ми змогли гідно пройти той шлях.

Тепер, колеги, я хочу надати слово голові комітету під час трьохтижневого розгляду було цілий ряд поправок підтверджено або не підтверджено, і це може розбалансувати законопроект. Вся суть і логіка внесення цього законопроект полягала в тому, що процедура була уніфікована в усіх кодексах. Тобто, щоб не було розбалансу між процедурою в різних кодексах. І тому, **о 12 годині комітет зібрав своє засідання для того, щоб запропонувати залу**

повернутись до тих поправок, яка одна одній заперечують всередині даного проекту закону. І я хотів би, щоб голова комітету дуже чітко виловив позицію комітету, яку я поставлю на голосування перед голосуванням за закон.

Я даю голові комітету до 10 хвилин, але сподіваюсь, що пан Князевич зможе більш лаконічно виловити позицію комітету перед голосуванням.

Прошу запрошувати всіх депутатів в зал. Після виступу голови комітету ми перейдемо до голосування.

Пане Руслан, будь ласка, надаю вам слово.»

Отже з цих слів Головуючого цілком зрозуміло, що засідання Комітету з питань правової політики та правосуддя було призначене на 12.00 3 жовтня 2017р., а вже о 13.08 Голова Комітету озвучував рішення Комітету з трибуни Верховної Ради. При цьому Головуючий не зазначив, що рішення Комітету будуть роздані чи вже роздані депутатам у сесійні залі або, що рішення Комітету з'явилося в електронному вигляді на сайті Верховної Ради України.

Варто звернути увагу, що рішення Комітету від 3.10.2017р. станом на 26.12.2017р. відсутнє на офіційній сторінці законопроекту №6232 на офіційному сайті Верховної Ради України, відсутнє також згадування в розділі «стан проходження законопроекту», що рішення Комітету від 3.10.2017р було надано народним депутатам.

Крім того в електронному кабінеті народних депутатів членів Комітету з питань правової політики та правосуддя у порядку денному Комітету 3 жовтня 2017р. відсутній електронний проект рішення щодо законопроекту №6232, хоча щодо інших законопроектів наявні проекти рішення Комітету в порядку денному на 3.10.2017р.

Отже враховуючи все вище зазначене логічним є висновок, що народні депутати не були ознайомленні з текстом рішення Комітету з питань правової політики та правосуддя від 3 жовтня 2017р щодо

законопроекту №6232., а тому за усталеною парламентською практикою Голова Комітету мав під стенограму зачитати рішення комітету, щоб народні депутати були свідомі за що вони голосують та яке рішення приймають.

Відповідно до стенограми пленарного засідання Верховної Ради України від 3 жовтня 2017 року Голова Комітету з питань правової політики та правосуддя озвучив наступне:

«13:10:09

КНЯЗЕВИЧ Р.П.

Дякую, шановний пане Голово! Шановні члени парламенту, шановні народні депутати, шановні виборці! Прошу послухати про що домовився щойно на своєму засіданні комітет. Мені здається, що таке рішення зніме багато зайвих дискусій, які абсолютно штучно були привнесені в сесійну залу протягом цих трьох тижнів розгляду законопроекту.

Я не буду перечитувати все рішення, я тільки буду фабульно розповідати про що йдеться. Насамперед, частина так званої відкритості і транспарентності, ви знаєте скільки дискусій тут лунало довкола того, що начебто в проекті нових кодексів хочуть закрити доступ до правосуддя, обмежити доступ тільки наявністю вільних місць і надати право судді визначати, коли і в який момент припиняти трансляцію тощо.

Хочу звернути вашу увагу, що це велика маніпуляція, оскільки це все норми чинних кодексів. Але разом з тим, зважаючи на те, що автори кажуть, що зараз цього немає, а хочуть ввести це підтверджує, що ці норми є штучними і мертвими вони просто на практиці не діють. Бо зрозуміло, що тільки за наявності вільних місць можна забезпечити доступ і так далі, а в еру смартфонів, взагалі, утаємничити будь-яку частину засідання мало ймовірно. Хоча абсолютно, напевно, логічно було б, щоб, наприклад, в закритій частині чи частині допиту свідків, чи ті, які стосуються комерційної таємниці були закритими.

Тим не менше, комітет пропонує вилучити все, що викликало таку палку дискусію в сесійній залі, зокрема, слова "за наявності вільних місць" вилучити з тексту законопроекту. Тобто все, що стосується доступу може бути не обмежене.

Наступне виключити речення: "Суд може визначити місця в залі судового засідання, з якого мають проводитися фото-, відеозапис". Немає питань: хай кожен визначає сам на власний розсуд звідки він буде це робити.

Наступне дуже важливе, виключити речення: "У разі, якщо суд дійде висновку, що фото-, кіно-, теле- та відеозйомка, а також – увага! – трансляція перебігу судового засідання по радіо і телебаченню і в мережі Інтернет заважають ходу судового засідання, суд може заборонити або обмежити їх проведення, про що постановляє мотивовану ухвалу". Ми пропонуємо, щоб ніяких обмежень, взагалі, не було.

Крім того, ми пропонуємо цілу низку інших речей врахувати, зокрема, частину п'яту статті 9 Кодексу адміністративного судочинства вилучити, а саме: "Суд не може витребувати докази від позивача в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень", – це те, про що ми тут дискутували.

Наступне, в частині четвертій статті 77 кодексу після слів "окрім доказів на підтвердження" слова "порушення оскаржуваними рішеннями, діями чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень позивача" замінити на слова "обставин, за яких на думку позивача відбулося порушення прав, свобод чи інтересів", щоб потім не було ніяких інсинуацій.

Наступне: друге речення частини другої статті 264 Кодексу адміністративного судочинства: "Обов'язок доказування факту порушення оскарження нормативно-правовим актом прав і свобод та інтересів позивача покладається на позивача". Тобто ми все ж таки погоджуємося з тією логікою, яка була, і знімаємо будь-які дискусії з цього приводу.

Також задля забезпечення вимог верховенства права, уніфікації термінології комітет додатково пропонує передбачити рішення суду повинно ґрунтуватися

на засадах верховенства права. Ми врахували це у Загальних положеннях, оскільки є наполягання, щоб це було і в спеціальних, ми не заперечуємо, тому що воно все рівно по факту буде діяти.

Дуже важливо... будьте уважні, ми пропонуємо – Альона Шкрум, це для вас! – забезпечення захисту персональних даних з одночасним гарантуванням належного доступу до судових у всіх реєстрах. Тобто всі персональні дані можуть бути виключно в тій частині, яка є необмеженою в доступі.

По всьому тексту Господарського процесуального кодексу слова "особи, які не брали участь у справі, якщо суд вирішив питання про..." виправити на формулювання "особи, які не брали участь у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, інтереси та (або) обов'язки". Те, про що говорив депутат Сидорович.

По всьому тексту ЦПК так само ми пропонуємо таку норму відтворити. Те, про що я щойно говорив по ГПК.

І найважливіше: оскільки, ви знаєте, були поставлені на підтвердження правки, які розбалансували абсолютно законопроект, ми пропонуємо повернутися до цих правок. І дозвольте мені зачитати номери цих правок, щоб потім не було інсинуацій, на яких наполягає комітет, а далі, відповідно, хай сесійна зала вирішує. Зокрема, розділ перший, правка 191, 297, 523, 771, 832, 936, 1189, 1251, 1018, 1019, 1035...*(Шум у залі)* Це другий вже був розділ.

Розділ III: 396-а, 861-а, 1100, 109... *(Шум у залі)*

Це розділ IV: 109, 156, 173, 241, 251, 278, 281, 297, 354, 375, 456, 542, 543, 547, 549, 555, 595.

В розділі V: 34, 36, 40, 42, 48, 56 і 64.

Крім того, комітет звертає вашу увагу на те, що в першому виступі, ще, коли я доповідав позицію комітету, я хочу продублювати, ми змінили деякі положення законопроекту, зважаючи на те, що після прийняття його були прийняті інші законодавчі акти, які містять іншу термінологію.

Зокрема, це стосується питання, поняття "публічні і державні закупівлі". Слова "публічні" ми міняємо всюди... "державні", точніше, міняємо на

"публічні". Крім того, "Вказана ухвала, це пропонує комітету, ще раз, вказана ухвала надсилається скаржнику і учасникам справи, яким додається копія касаційної скарги", це правка 1167 та частина сьома статті 395, автор Крулько і інші, ми пропонуємо врахувати.

І надалі, що стосується в пункті 26 параграфу... розділу чотири, це стосується нової редакції Закону про Конституційний Суд. Ви знаєте, що він був прийнятий між першим і другим читанням. І ми пропонуємо все, що стосується відповідно вимог і призначення керівника секретаріату, що стосується розміру посадового окладу відповідно держслужбовців, бо це Закон про державну службу, вписати в тій редакції, яка була відповідно нами проголосована і прирівняти їх в посадових окладах до апаратів Верховного Суду з відповідним коефіцієнтом.

І останнє, друзі, тут дуже багато було спекуляцій довкола термінології. Я прошу вашу увагу. Нам дорікали, що ми не виправили всі орфографічні помилки. Звертаю вашу увагу, що відповідно до Закону про Регламент, це повноваження Апарату Верховної Ради і він, належним чином попрацювавши, запропонував на 17 сторінках величезну кількість орфографічних правок, зокрема: "приймати участь" – на "брати участь", "подача" замінити слово на "подання", "доход" – на "дохід", "ні який доказ" – на "жоден доказ", "комусь з суддів" – на "одному з суддів", "приходить висновку" – "доходить висновку", "завдана шкода" – "заподіяна шкода", "за виключенням" – "крім", "по відношенню до" – "стосовно" і так далі.

Я звертаю увагу, що все довкола так чого ми ламали тут списи, вже виправлено і ми пропонуємо просто врахувати ці правки літредакторів, які ставлять на місце, так би мовити, чистоту тексту. Я дуже дякую окремим авторам, які тільки на цьому сконцентрувалися, очевидно, нічого іншого в цих кодексах вони не могли вишукати.

Тому прошу, шановний пан Голово, поставити озвучені мною поправки на підтвердження, а відповідно потім проголосувати законопроект з урахуванням позицій комітету. Прошу підтримати. Дякую.»

Відповідно до стенограми далі розгляд проекту закону №6232 йде наступним чином:

«ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за доповідь.

Прошу народних депутатів заходити в зал і приготуватись до голосування. Прошу запросити депутатів в зал.

Тепер, колеги, я пояснюю логіку голосування. Я спочатку поставлю... *(Шум у залі)* Будь ласка, не кричіть. Я спочатку поставлю на голосування пропозицію комітету про повернення до правок. Якщо вона не пройде, я кожену правку буду ставити окремо на голосування. Прошу приготуватись до голосування і зайняти робочі місця.

Отже, першою... Я ще не ставлю закон. Я ставлю на голосування пропозицію комітету повернутись до правок. Якщо вона не пройде, я буду ставити кожену правку окремо. Прошу підготуватись до голосування, прошу зайняти робочі місця.

Отже, ставлю на голосування повернення до правок, які перчислив під стенограму у Верховній Раді України Руслан Князевич. Прошу проголосувати, прошу підтримати. Голосуємо повернення до правок, які перчислив Князевич під стенограму. Прошу проголосувати, прошу голосувати. Прошу підтримати. Це ще не закон, це до правок повернення.

13:20:01

За-211

Рішення прийняте.

Пане Руслан, я прошу кожену правку... Я прошу на трибуну, також на трибуну... Не встигли? Добре, я ще раз поставлю, добре. Я ще раз поставлю, не встигли. Колеги, не встигли народні депутати. Я ще раз ставлю на голосування

пропозицію повернутися до правок, які були перераховані головою комітету під час доповіді під стенограму.

Хто підтримує...

Я ставлю, я ставлю на голосування. Займіть робочі місця. Займіть робочі місця, будь ласка. Я бачу, не встигли. Я поставлю ще раз.

Я ще раз ставлю на голосування пропозицію повернутись до правок, які були зачитані Русланом Князевичем під стенограму з трибуни Верховної Ради України. Прошу всіх зайняти робочі місця і уважно голосувати.

Прошу голосувати. Прошу підтримати. Голосуємо, колеги. Прошу підтримати. Прошу голосувати. Прошу голосувати. *(Шум у залі)*

13:21:25

За-231

Повернулися. 231, рішення прийнято.

Тепер ставлю на голосування підтримати ці поправки, які були озвучені Русланом Князевичем під стенограму. Прошу підтримати рішення комітету і прошу підтримати правки. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Прошу підтримати. Прошу голосувати.

13:21:56

За-231

Рішення прийнято.

І тепер я ставлю проект Закону про внесення змін (номер 6232) в другому читанні та в цілому. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. Прошу не голосувати чужими картками. *(Шум у залі)*

Колеги! Я прошу не голосувати чужими картками. Прошу голосувати 6232 в другому читанні та в цілому. Прошу голосувати і прошу підтримати.

Голосуємо, колеги! Голосуємо, колеги! Я прошу не використовувати неперсональне голосування. Прошу підтримати.

13:22:47

За-234

Закон прийнято.»

Отже детальний аналіз стенограми свідчить, що під стенограму депутатам не були озвучені правки, що в Розділі IV Законопроекту (Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів) окремі статті, а саме ст. 219, 294, 303 КПК викладені в іншій редакції, була лише згадка про повернення до поправок, які вносили зміни до цих статей, а також не було озвучено, що в перехідних положеннях до Розділу 4 вносяться зміни про відтермінування набрання чинності окремими нормами та вказівки, що ці норми КПК не мають зворотної дії в часі.

Відповідно до частини 5 статті 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до частини 1 статті 45 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» пропозиції, у тому числі статті, частини статті, розділи та пункти проекту акта Верховної Ради і поправки, що будуть ставитися на голосування, оголошуються головуючим на пленарному засіданні, при цьому називається ініціатор їх внесення. Якщо їх текст був наданий народним депутатам і ніхто з них не наполягає на його зачитуванні, головуючий на пленарному засіданні може замість зачитування тексту називати номери пропозицій, поправок до проекту акта Верховної Ради, які ставляться на голосування, якщо такий порядок дає можливість народним депутатам однозначно зрозуміти, за що вони голосують. За будь-яких умов із стенограми

пленарного засідання також повинно бути однозначно зрозуміло, який конкретно текст і з якого документа ставився на голосування.

Стаття 102 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» встановлює, що законопроекти розглядаються Верховною Радою, як правило, за процедурою трьох читань. Третє читання включає прийняття законопроекту, який потребує доопрацювання та узгодження, в цілому. За рішенням Верховної Ради допускається остаточне прийняття законопроекту (крім проектів кодексів і законопроектів, які містять понад 100 статей, пунктів) відразу після першого чи другого читання, якщо законопроект визнано таким, що не потребує доопрацювання, та якщо не надійшло зауважень щодо його змісту від народних депутатів, інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, юридичного чи експертного підрозділів Апарату Верховної Ради.

Враховуючи те, що в рішенні Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя від 03 жовтня 2017 року щодо додаткового розгляду проекту № 6232 вказано, що під час розгляду Верховною Радою України у другому читанні підготовленого Комітетом законопроекту, народні депутати висловили низку зауважень та застережень, які потребують додаткового опрацювання.

Крім того Головне юридичне управління Верховної Ради висловило зауважень на 58 сторінок та рекомендувало парламенту розглядати проект з додержанням вимог частини четвертої статті 102 Регламенту Верховної Ради України.

Отже зауваження були і проект № 6232 мав би розглядатися у третьому читанні.

Хоча відповідно до частини 9 статті 89 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» поправка може бути внесена також усно під час розгляду законопроекту в другому читанні на пленарному засіданні Верховної Ради. А частина 7 статті 120 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» вказує, що якщо своєчасно внесена пропозиція, поправку не було надано народним депутатам, це не перешкоджає її обговоренню і голосуванню

на цьому ж пленарному засіданні Верховної Ради. Проте обов'язково є уточнення, що зміст пропозиції чи поправки оголошується головуючим на пленарному засіданні або ініціатором її внесення - суб'єктом права законодавчої ініціативи.

Проте всупереч процедурі прийняття законів закріпленої у Регламенті Верховної Ради, народним депутатам не було роздано проекту рішення комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя від 03 жовтня 2017 року щодо пропозицій внесення змін для голосування в цілому проекту № 6232, не всі запропоновані зміни були озвучені під час обговорення в сесійній залі. Тому народні депутати України були дезінформовано про те, в якій редакції вони голосують за закон.

Відповідно до статті 89 Конституції України Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України. Відповідно до статті 12 Закону України «Про Комітети Верховної Ради України» законопроектна функція комітетів полягає в:

- 1) розробці проектів законів, інших актів Верховної Ради України;
- 2) попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо законопроектів, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України;
- 3) доопрацюванні за дорученням Верховної Ради України окремих законопроектів за наслідками розгляду їх у першому та наступних читаннях (за винятком прийнятих Верховною Радою України актів у цілому);
- 4) попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо проектів загальнодержавних програм економічного, науково-технічного,

соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, а також наданні згоди на обов'язковість чи денонсацію міжнародних договорів України;

5) узагальненні зауважень і пропозицій, що надійшли до законопроектів;

6) внесенні пропозицій щодо перспективного планування законопроектної роботи.

Проте відповідно до статті 84 Конституції України рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування.

В пункті 3.1 мотивувальної частини рішення у справі від 10 червня 2010 року N 16-рп/2010 Конституційний Суд України зазначив, що Основний Закон України не наділяє комітети самостійними контрольними повноваженнями, вони можуть лише сприяти Верховній Раді України у здійсненні повноважень щодо парламентського контролю, виконуючи певні дії допоміжного (інформаційного, експертного, аналітичного тощо) характеру. Наведене узгоджується з правовою позицією Конституційного Суду України, за якою комітети не є самостійними суб'єктами парламентського контролю. Вони беруть участь у його здійсненні лише на стадії підготовки та попереднього розгляду питань, віднесених до сфери парламентського контролю Верховної Ради України (абзац сьомий пункту 8 мотивувальної частини Висновку Конституційного Суду України від 14 березня 2001 року N 1-в/2001).

В пункті 3.2 мотивувальної частини рішення у справі від 27 травня 2009 року N 12-рп/2009 Конституційний Суд України зазначив, що діяльність комітетів пов'язана з вирішенням лише на стадії підготовки та попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України. Вони не можуть виконувати свої організаційні функції з кадрових питань в інший спосіб, ніж шляхом здійснення підготовчої роботи для призначення, звільнення, затвердження та надання згоди на призначення посадових осіб Верховною Радою України.

Отже такі правові позиції Конституційного Суду України лише підтверджує, що хоча Комітети здійснюють функцію попереднього розгляду та підготовки проектів до розгляду, але оскільки Комітети не володіють самостійними повноваженнями, вони можуть лише сприяти Верховній Раді України у здійсненні її повноважень. Тому Комітети не уповноваженні самостійно приймати рішення про редакцію закону. Усі підготовлені пропозиції Комітетів мають бути винесені на розгляд народних депутатів, які в конституційно встановлений спосіб приймають рішення.

Враховуючи все вищезазначене, можна констатувати, що порушення процедури розгляду та ухвалення закону також порушує принцип законності, що розкривається, зокрема, у частині другій статті 6 Конституції України, за якою органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України, частині другій статті 19 Конституції України, за якою органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Крім того, недотримання законодавчої процедури порушує принцип верховенства права, який закріплений у статті 8 Конституції. Конституційний Суд України в абзаці другому підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 зазначив, що верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність. До того ж Конституційний Суд України неодноразово звертав увагу на необхідність дотримання принципу верховенства права у своїх рішеннях від 29.06.2010 №17, від 11.10.2011 №10.

Порушення процедури прийняття закону ставить під загрозу застосування такого невід'ємного елемента принципу верховенства права як принцип правової визначеності. У правовій позиції Конституційного суду (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини рішення) у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності

Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію “ від 29 червня 2010 року № 17 визначено, що одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності.

Цей принцип вимагає, щоб норми були чіткими і точними та спрямованими на забезпечення того, щоб ситуації та правовідносини залишалися передбачуваними. Порушення законодавчої процедури стосується зокрема положення про передбачуваність ситуації, оскільки прийняття закону мало б не відбутись або закон мав би бути в іншій редакції якби законодавча процедура була дотримана.

Закон суперечить статті 8 Конституції України, яка передбачає, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Рішенням КСУ від 29 червня 2010 року N 17-рп/2010 було встановлено, що «одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями.»

Згідно принципу правової визначеності, зміст якого розкривається, зокрема, у рішенні Європейського суду з прав людини «Реквеньї проти Угорщини» (№ 25390/94, § 34, ECHR 1999), закон має бути сформульованим з достатнім ступенем передбачуваності, щоб надати особі можливість в розумній, залежно від обставин мірі, передбачити наслідки певної дії.

У справі «Крюслен проти Франції» від 24 квітня 1990 р. також визначено, що «вимога передбачуваності розрахована на те, що особа може «передбачити», коли влада планує вчинити певні дії та, відповідно скоригувати свою поведінку.

Однак, Закон не відповідає критерію «передбачуваності закону» оскільки під час прямого ефіру вся країна бачила і чула, що проголосували за один текст

закону, стенограма сесійного засідання це підтверджує, а опубліковано було зовсім інший варіант.

Крім того відповідно до статті 84 Конституції України та частини 3 статті 47 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» голосування здійснюється народним депутатом особисто за допомогою електронної системи шляхом голосування "за", "проти" або "утримався" в залі засідань Верховної Ради або у визначеному для таємного голосування місці біля залу для пленарних засідань. У разі виявлення на пленарному засіданні народним депутатом факту порушення вимог щодо особистого голосування шляхом голосування за іншого народного депутата розгляд питання порядку денного на його вимогу зупиняється. Головуючий на пленарному засіданні встановлює присутність відповідного народного депутата у залі засідань Верховної Ради, а у разі його відсутності доручає Лічильній комісії вилучити картку такого народного депутата та передати її головуючому на пленарному засіданні і проводить повторне голосування щодо пропозиції, яка ставилась на голосування останньою.

Під час голосування законопроекту №6232 в цілому відбувалося не персональне голосування. Це підтверджується витягом зі стенограми пленарного засідання від 3.10.2017, а саме словами Головуючого:

«13:21:56

За-231

Рішення прийнято.

І тепер я ставлю проект Закону про внесення змін (номер 6232) в другому читанні та в цілому. Прошу проголосувати. Прошу підтримати. **Прошу не голосувати чужими картками. (Шум у залі)**

Колеги! Я прошу не голосувати чужими картками. Прошу голосувати 6232 в другому читанні та в цілому. Прошу голосувати і прошу підтримати.

Голосуємо, колеги! Голосуємо, колеги! **Я прошу не використовувати не персональне голосування. Прошу підтримати.»**

Під час голосування Головуючий 3 рази звернув увагу, що відбувається не персональне голосування та звертався з закликами припинити. Проте не вжив дій, які передбачені Регламентом, не зафіксував факт порушення вимог щодо особистого голосування, не встановив присутність відповідного народного депутата у залі засідань Верховної Ради.

Після прийняття рішення Верховною Радою України від 03.10.2017 про прийняття в цілому, як закону законопроекту про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (реєстраційний № 6232 від 06.06.2017) в Верховній Раді було зареєстровано 4 проекти постанови про скасування даного рішення (6232-П; 6232-П1; 6232-П2; 6232-П3). В усіх проектах постанови містяться твердження та докази не персонального голосування народних депутатів.

В контексті цих фактів значення має, зокрема рішення Конституційного суду №11-рп/98 від 7 липня 1998 року у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України).

В абзаці 3 пункту 2 мотивувальної частини якого встановлено, що особисте голосування народного депутата України на засіданнях Верховної Ради України означає його безпосереднє волевиявлення незалежно від способу голосування. Абзац 6 пункту 2 вказаного рішення зазначає, що повноваження народного депутата України делеговані йому народом як сувереном влади (частина друга статті 5, частина перша статті 38 Конституції України) і зобов'язують його брати участь у прийнятті рішень Верховної Ради України шляхом голосування. Саме тому, що ці повноваження є делегованими і не підлягають подальшому делегуванню без згоди на це з боку суверена влади,

народний депутат України не має права передавати свої повноваження щодо здійснення голосування іншому народному депутату України.

Практика голосування одного народного депутата України за іншого не має юридичних підстав. Відповідно до частини першої статті 152 Конституції України порушення встановленої Конституцією України процедури розгляду чи ухвалення законів та інших правових актів є підставою для визнання їх неконституційними.

Відповідно до пункту 2 резолютивної частини даного рішення: «здійснення народним депутатом України голосування на засіданнях Верховної Ради України означає його безпосереднє волевиявлення незалежно від способу голосування, тобто народний депутат України не має права голосувати за інших народних депутатів України на засіданнях Верховної Ради України.

В рішенні Європейського суду з прав людини «Олександр Волков проти України» від 27 травня 2013 року вказано, що розглянувши вищезазначені матеріали, Суд доходить висновку, що рішення про звільнення заявника було проголосоване при відсутності більшості народних депутатів. Присутні на пленарному засіданні народні депутати свідомо та незаконно голосували за своїх численних відсутніх колег. Отже, рішення було ухвалене з порушенням статті 84 Конституції України, статті 24 Закону України «Про статус народного депутата України» 1992 року та статті 47 Регламенту Верховної Ради, які вимагають від народних депутатів особистої участі у засіданнях та голосуванні. За цих обставин Суд вважає, що голосування щодо звільнення заявника з посади порушило принцип юридичної визначеності на порушення, а тому і пункт 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.»

Відповідно до статті 152 Конституції України закони та інші акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності. Крім того Конституційний

Суд України в декількох рішеннях послідовно встановив, що невідповідність процедури розгляду, ухвалення або набрання чинності законів є самостійною підставою для визнання закону неконституційним.

Відповідно до частини 2 резолютивної частини рішення Конституційного Суду України №11 від 7 липня 1998 року у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України) – порушення встановленої Конституцією України процедури ухвалення законів та інших правових актів Верховною Радою України є підставою для визнання їх неконституційними відповідно до частини першої статті 152 Конституції України.

В абзаці 2 п 3.3 Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" (справа про електроенергетику) N 3-рп/2002 від 12 лютого 2002 року, Конституційний Суд України констатував, що згідно зі статтею 52 Конституції України закони та інші правові акти визнаються неконституційними, якщо було порушено встановлену Конституцією України процедуру їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності. Ця умова стосується і парламенту, порядок роботи якого визначається законом про регламент Верховної Ради України.

Відповідно до пункту 4 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України" № 20-рп/2009 від 10 вересня 2009 року, в результаті визнання неконституційним Закону повністю з підстав порушення встановленої

Основним Законом України процедури набрання ним чинності немає необхідності в розгляді інших питань, поставлених у конституційному поданні.

По-друге, зміст пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 2147-VIII, суперечить ще й статтям 21, 24, 58, 63 Конституції України.

Оскільки пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України № 2147-VIII встановлює, що Підпункти 11-27, 45 пункту 7 § 1 цього розділу вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін.

Відповідно до статті 21 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах.

Відповідно до статті 24 Конституції громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Стаття 58 Конституції встановлює, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Стаття 63 Конституції гарантує, що підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Норма прикінцевих положень Закону України № 2147-VIII порушує рівність у правах громадян, конституційну гарантію на пом'якшення кримінальної відповідальності та право на захист з огляду на наступне.

Пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України № 2147-VIII встановлює, що окремі норми закону вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом та не мають зворотної дії в часі.

Зокрема це стосується нової редакції ст. 219 КПК, яке передбачає, що строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження.

Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить:

- 1) шість місяців - у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;
- 2) дванадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості;
- 3) вісімнадцять місяців - у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Це стосується нової редакції статті 234, яка передбачає, що обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться (зареєстрований) орган досудового розслідування як юридична особа.

Також це стосується нової редакції статті 236, яка гарантує, що незалежно від стадії цієї слідчої дії слідчий, прокурор, інша службова особа, яка бере участь у проведенні обшуку, зобов'язані допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з законом.

Крім того нової редакції 284 КПК, що слідчий, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження також у разі, коли строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, закінчився та жодній особі не було повідомлено про підозру.

І також доповнення статті 309, що можуть бути під час досудового розслідування оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру.

Статті 21, 24 Конституції щодо рівності прав порушено з огляду на те, що в наслідок порушення процедури прийняття абсолютно безпідставно було позбавлено невизначену кількість громадян права на допуск адвоката при проведенні обшуку, а також оскаржувати в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру.

Отже ті громадяни, які є учасниками справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, вже внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань не рівні в правах, по відношенню до тих осіб, які будуть учасниками справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, будуть внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після набрання чинності окремих положень Закону України № 2147-VIII. Це стосується як і прав підозрюваних так і прав потерпілих та їх представників.

Конституційний Суд України в пункті 2.2. мотивувальної частини рішення у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 визнав, що рівність та недопустимість дискримінації особи є не тільки конституційними принципами національної правової системи України, а й фундаментальними цінностями світового співтовариства, на чому

наголошено у міжнародних правових актах з питань захисту прав і свобод людини і громадянина, зокрема у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права 1966 року (статтях 14, 26), Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (статті 14), Протоколі № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (статті 1), ратифікованих Україною та у Загальній декларації прав людини 1948 року (статтях 1, 2, 7). А гарантована Конституцією України рівність усіх людей в їх правах і свободах означає необхідність забезпечення їм рівних правових можливостей як матеріального, так і процесуального характеру для реалізації однакових за змістом та обсягом прав і свобод. У правовій державі звернення до суду є універсальним механізмом захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Отже з огляду на зазначене, і враховуючи порушення процедури прийняття Закону України № 2147-VIII необмежена кількість людей були безпідставно обмежені в наявності рівних правових можливостей як матеріального, так і процесуального характеру для реалізації однакових за змістом та обсягом прав і свобод.

Стосовно порушень статей 58 та 63 Конституції України.

Стаття 58 Конституції встановлює, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Це також уточнено в рішенні Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотню дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 року N 6-рп/2000. Конституційний Суд в мотивувальній частині рішення у справі про зворотню дію кримінального закону в час зазначив, що закріплений в Конституції України принцип неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів узгоджується з міжнародно-правовими актами,

зокрема Міжнародним пактом про громадянські та політичні права (стаття 15), Конвенцією про захист прав і основних свобод людини (стаття 7). Суть зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів полягає в тому, що їх приписи поширюються на правовідносини, які виникли до набрання ними чинності, за умови, якщо вони скасовують або пом'якшують відповідальність особи. Зворотна дія кримінального закону означає поширення його на осіб, які вчинили діяння до набрання чинності таким законом.

Не зважаючи на те, що норми оспорюванні кримінального процесуального кодексу прямо не скасовують кримінальну відповідальність, але дають механізм для ефективного захисту підозрюваних у затягуванні розгляду їх справи і при відсутності обставин, які підтверджують їх вину мають правові механізм для закриття кримінального провадження стосовно них, якщо в належний строк для досудового розслідування їм не було повідомлено про підозру.

В пункті 4 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України у справі про заміну смертної кари довічним позбавленням волі від 26 січня 2011 року № 1-рп/2011 Суд вказав, що поліпшення правового становища особи, яка вчинила злочин, здійснюється згідно із законом, що пом'якшує покарання, нововиданим законом (частина друга статті 6, частина третя статті 54 Кодексу 1960 року), законом про кримінальну відповідальність, що скасовує злочинність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність або іншим чином поліпшує становище особи, санкцією нового закону (частина перша статті 5, частина третя статті 74 Кодексу 2001 року).

Отже, керуючись вище зазначеним, положення пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України № 2147-VIII, які встановлюють, що окремі норми кримінального процесуального кодексу не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін, прямо протирічать статті 58 Конституції.

Стосовно порушень статті 63 Конституції, а саме права на захист.

В чинному кримінально процесуальному кодексі строки досудового розслідування рахуються з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку. Проте саме досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Саме через те, що не були встановлені строки досудового розслідування до моменту повідомлення особі про підозру відбувалися найбільші порушення щодо безпідставного затягування у розслідуванні справ.

Європейський суд з прав людини неодноразово визнавав порушення Конвенції, зокрема статті 13 право на ефективний засіб юридичного захисту, у зв'язку з надто довгим строком розгляду справи. Так, у справі **"Меріт проти України"** було визнано порушення ст. 13 Конвенції через відсутність у внутрішньому законодавстві ефективного і доступного засобу правового захисту щодо скарги заявника стосовно тривалості розгляду кримінальної справи.

У справі **«Яковлєв проти України»** Європейський суд встановив порушення п.1 ст. 6 Конвенції у зв'язку з незабезпеченням державними органами розгляду справи заявника в розумний строк через неодноразове повернення справи на додаткове розслідування та неспроможність державних органів протягом тривалого часу надати суду належно підготовлені матеріали для розгляду справи. загальна тривалість кримінального провадження в цій справі становила близько шести років та чотирьох місяців. І врешті решт кримінальне провадження було закрито у зв'язку з відсутністю доказів вини заявника.

У справі **«Нечипорук і Йонкало проти України»** суд зазначає, що момент, з якого стаття 6 Конвенції починає застосовуватись до "кримінальних" питань, залежить від обставин справи. Провідне місце, яке займає в демократичному суспільстві право на справедливий судовий розгляд, спонукає Суд віддавати перевагу "сутнісній", а не "формальній" концепції "обвинувачення", про яке йдеться у пункті 1 статті 6 (див. рішення у

справі "Шубінський проти Словенії" (Subinski v. Slovenia), N 19611/04, п.62, від 18 січня 2007 року).

В справі «**Вергельський проти України**» Європейський Суд зауважує, що розумність тривалості провадження має оцінюватися у світлі конкретних обставин справи та з урахуванням таких критеріїв, як складність справи, поведінка заявника та відповідних органів (див., серед багатьох інших, рішення у справі "Пелісьє і Сассі проти Франції" (Pelissier and Sassi v. France), [GC], N 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II). Далі Суд вказує на те, що обвинувачений у кримінальній справі повинен мати право розраховувати на здійснення провадження в його справі з особливою ретельністю і що положення статті 6 Конвенції покликані не допускати в кримінальних справах надто тривалого перебування обвинувачуваної особи в стані невизначеності щодо своєї долі (див. справи "Нахманович проти Росії" (Nakhmanovich v. Russia), N 55669/00, п. 89, від 2 березня 2006 року, та "Іванов проти України" (Ivanov v. Ukraine), N 15007/02, п. 71, від 7 грудня 2006 року).

Саме щоб запобігти ситуаціям по подальшому порушенню прав громадян України, за аналогічними обставинами як у справі «**Яковлєв проти України**» були внесені законодавчі зміни, які чітко встановили строки для досудового розслідування з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань до моменту повідомлення особі про підозру та з моменту повідомлення особі про підозру до винесення обвинувального висновку та передачі справи до суду. Також законодавчо закріплені чіткі критерії та строки продовження строків. Всі ці законодавчі новели спрямовані були на те, щоб запобігти ситуації, неефективної роботи правоохоронних органів, зловживання правами та порушення прав громадян України, щоб не відбувалося повторення справи «**Яковлєв проти України**», коли після шести років кримінальне провадження закривається у зв'язку з відсутністю доказів вини заявника.

Проте положення пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України № 2147-VIII, які встановлюють, що окремі норми кримінального процесуального кодексу не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін, не тільки порушують статтю 58 Конституції, але й порушують право на захист підозрюваних, оскільки вони не зможуть скористатися нормою про те щоб їх справа розглядалася в належний термін. Саме відкладення введення в дію новел КПК та заборони зворотної дії в часі буде сприяти подальшому порушенню прав громадян та затягуванню розгляду справ адже правоохоронні органи будуть орієнтовані на ефективне розслідування нових справ, відомості про які, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію змін внесених Законом України № 2147-VIII, а старі справи, будуть продовжувати відкладати так як строк по їх розслідуванню не встановленні. Така ситуація буде порушувати для необмеженого кола громадян не тільки конституційного права на захист, але й статтю 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Оскільки Європейський суд з прав людини встановив, що обвинувачений в кримінальному провадженні має право на розгляд його справи належним чином; стаття 6 в кримінальному провадженні застосовується, щоб позбавити особу, яку звинувачено, залишатись тривалий час у стані невизначеності щодо своєї долі.

Враховуючи все вище зазначене, що була порушена процедура прийняття закону, порушене право на зворотною дії в часі кримінального закону, заборона застосування норм кримінального процесуального кодексу до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань до введення в дію змін Законом України № 2147-VIII порушують право підозрюваного та обвинуваченого на захист.

Таким чином, при розгляді та ухваленні окремих положень (пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4) Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного

процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» були порушені 6, 8, 19, 21, 24, 58, 63, 83, 84, 89, 91 Конституції України.

На підставі викладеного та керуючись статтями 147, 150 і 152 Конституції України пункту 1 частини 1 статті 7, статей 50-52, 54 Закону України «Про Конституційний Суд України»

ПРОСИМО СУД:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним поданням.
2. Визнати це конституційне подання невідкладним з огляду на важливу суспільну необхідність захисту прав громадян України.
3. Визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) пункт 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» № 2147-VIII, у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури його розгляду та ухвалення, його невідповідності статтям 6, 8, 19, 21, 24, 58, 63, 83, 84, 89, 91 Конституції України, а також перевищення конституційних повноважень Верховної Ради України при його прийнятті.
4. Залучити до участі в конституційному провадженні представників суб'єкта права на конституційне подання за дорученням:

Додаток

до Конституційного подання, підписи народних депутатів України, які подають Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

№ п/п	Номер посвідчення народного депутата України	Прізвище, ім'я та по-батькові народного депутата України	Підпис
1	267	Розенблюм Б.С	
2	388	Мочалов Р.М	
3	387	Шинькович Я.В.	
4	391	Мельничук Р.В.	
5	380	Сивачевський О.В.	
6	383	Хлань С.В.	
7	454	Шевченко К.А.	
8	243	І. Керіженко	
9	286	Григоренко В.Г.	
10	406	Фавиденко В.М.	
11	424	Шинькович Я.В.	

Посвідчення Ігорів

Додаток

до Конституційного подання, підписи народних депутатів України, які подають Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

№ п/п	Номер посвідчення народного депутата України	Прізвище, ім'я та по-батькові народного депутата України	Підпис
12	114	Ковбизь М.В.	
13	332	Бекіма Г.А.	
14	327	Жолобський О.О.	
15	193	Вітко Р.Р.	
16	357	Мавренко М.Г.	
17	302	Федоренко О.В.	
18	4140	Шверко Г.А.	
19	230	Сторини Д.В.	
20	452	Косташкевич І.М.	
21	406	Євменко С.С.	
22	233	Демченко Р.Є.	

Додаток

до Конституційного подання, підписи народних депутатів України, які подають Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

№ п/п	Номер посвідчення народного депутата України	Прізвище, ім'я та по-батькові народного депутата України	Підпис
23	172	Воропаєв Ю. М.	
24	251	Маршківський А. В.	
25	252	Мленов Д. Ю.	
26	177	Сєркеєв І. С.	
27	181	Танієв М. М.	
28	310	Тодоре І. О.	
29	309	Дунаєв С. В.	
30	244	Талоченко А. В.	
31	246	Табасов А. Ю.	
32	174	Гусак В. Г.	
33	175	Матвієнцов С. А.	

11/04/2017 12:18:12

Додаток

до Конституційного подання, підписи народних депутатів України, які подають Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

№ п/п	Номер посвідчення народного депутата України	Прізвище, ім'я та по-батькові народного депутата України	Підпис
34	164	Гішин Олександр Іванович	
35	185	Гечав Олександр Іванович	
36	183	Ставченко Юрій Олександрович	
37	265	Сачко Сергій Дмитрович	
38	169	Синчук Микола Леонідович	
39	333	Ніваков Сергій Валерійович	
40	178	Корюхо Юрій Миколайович	
41	186	Шеремета Тарас Михайлович	
42	266	Шуфрин Кесар Іванович	
43	160	Тойко Юрій Анатолійович	
44	151	Вілюк Олександр Юрійович	

Додаток

до Конституційного подання, підписи народних депутатів України, які подають Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 4 параграфу 2 Прикінцевих положень Розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

№ п/п	Номер посвідчення народного депутата України	Прізвище, ім'я та по-батькові народного депутата України	Підпис
45	168	Гамарова Тетяна Дмитрівна	
46	184	Кілюшко Володимир	
47	348	Валюцький Євген Віталійович	
48	167	Коралевська Н.В.	
49	165	Сарга С.М.	
50	179	Мірашкіченко І.В.	
51	252	Солод Юрій Васильович	
52	180	Колесніков Д.В.	
53	374	Шенцев Дмитро Степанович	
54	182	Синьков О.К.	
Всього 54/п'ятдесят чотирьох підписів народних депутатів України.			

В.О. керівника Управління
кабурів Апарату Верховної
Ради України

М. Івченко